

г. Землеремонт Р. А.
для вивчення
15.11.2023

Паперова копія
електронного
документа

**МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ
(МІНДОВКІЛЛЯ)**

вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035, тел.: (044) 206-31-00, (044) 206-31-15,
факс: (044) 206-31-07, E-mail: info@mepr.gov.ua, ідентифікаційний код 43672853

На № 01-03/9/25/906 від 21.09.2023

Великобerezовицька селищна рада
вул. С. Бандери, 26, смт Велика Березовиця,
Тернопільський р-н, Тернопільська обл.,
47724

Про стратегічну екологічну оцінку

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України розглянуло проєкт документа державного планування «Генеральний план смт Велика Березовиця Тернопільського району Тернопільської області» (далі – Проєкт), розділ «Охорона навколишнього природного середовища» - звіт про стратегічну екологічну оцінку (далі – Звіт) та надає наступні зауваження і пропозиції.

У Проєкті (розділ 3. «Основні показники Генерального плану» Пояснювальної записки Тому 1, див. стор. 64) передбачено збільшення площі населеного пункту на 875,15 га (з 862,92 га до 1738,07 га), зокрема за рахунок територій сільськогосподарського призначення, зелених насаджень, водойм та ін.

Також передбачено скорочення площі зелених насаджень загального користування на 3,56 га (з 8,87 га до 5,31 га).

З огляду на вищенаведене, рішення Проєкту потребують доопрацювання та корегування з урахуванням вимог:

підпункту 14.2.1 ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» (далі - ДБН Б.2.2-12:2019), згідно з яким території для будівництва нових і розвитку існуючих населених пунктів слід передбачати на землях, не придатних для сільськогосподарського використання, або на малоцінних землях, а також поза межами лісових, рекреаційних і курортно-оздоровчих територій і територій природно-заповідного фонду;

статті 48 Закону України «Про охорону земель», згідно з якою при здійсненні містобудівної діяльності необхідно передбачити заходи щодо:

максимального збереження площі земельних ділянок з ґрунтовим і рослинним покривом;

UB
Міндовкілля
№25/5-21/17029-23 від 02.11.2023
КЕП: Крамаренко О. В. 02.11.2023 18:46
26B7648AD1D3032E104000009AA43400B50DA900

Вхідний №

недопущення порушення гідрологічного режиму земельних ділянок;
дотримання екологічних вимог, установлених законодавством України,
при проєктуванні, розміщенні та будівництві об'єктів та ін.

Згідно з пунктом 12.2 ДБН Б.2.2-12:2019 вертикальне планування території
слід виконувати з урахуванням таких основних вимог:

збереження існуючого ландшафту;

збереження ґрунтів і деревних насаджень;

відведення поверхневих вод зі швидкостями, які виключають ерозію
ґрунтів;

мінімального обсягу земляних робіт.

У Проєкті мають бути враховані вимоги статті 60 Земельного кодексу
України та статті 88 Водного кодексу України, зокрема щодо нормативної
ширини прибережної захисної смуги (далі - ПЗС), яка не повинна
необґрунтовано зменшуватися, зокрема для малих річок, струмків і потічків та
ставків площею менше 3 гектарів - 25 метрів, для середніх річок, водосховищ
на них та ставків площею більше 3 гектарів - 50 метрів, а у випадку схилів
крутизною понад три градуси ширина ПЗС подвоюється. Межі ПЗС мають
позначати на земельних ділянках всіх категорій, крім земель морського та
внутрішнього водного транспорту, у всіх відповідних випадках за наявності
відповідних водних об'єктів.

У Проєкті не передбачені окремі належні відомості щодо водоохоронних
зон водних об'єктів (далі - ВЗ).

При цьому слід взяти до уваги, що відповідно до Порядку визначення
розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності
в них (далі – Порядок 486), затвердженого постановою Кабінету Міністрів
України від 08.05.1996 № 486:

«у межах водоохоронних зон виділяються землі прибережних захисних
смуг та смуги відведення...» (пункт 4), отже, ПЗС та смуги відведення (далі –
СВ) відносяться одночасно до ВЗ;

до складу ВЗ обов'язково входять заплава річки, перша надзаплавна тераса,
бровки і круті схили берегів, а також прилеглі балки та яри (пункт 3);

зовнішня межа ВЗ визначається:

найбільш віддаленою від водного об'єкта лінією «затоплення»,
«тимчасового та постійного підтоплення» (пункт 7);

з урахуванням «лісових насаджень, що найбільшою мірою сприяють
охороні вод із зовнішньою межею не менш як 1000 метрів від урізу меженного
рівня води» (пункт 8) та ін.;

«У межах населених пунктів водоохоронні зони, прибережні захисні смуги та пляжні зони встановлюються згідно з комплексними планами просторового розвитку територій територіальних громад та генеральними планами населених пунктів, а в разі їх відсутності або коли зазначеною містобудівною документацією межі таких смуг не встановлені:

...

водоохоронні зони визначаються за проектами землеустрою, зазначеними в пункті 5 цього Порядку.

У разі потреби межі водоохоронних зон, прибережних захисних смуг та пляжних зон можуть визначатися шляхом внесення змін до генеральних планів населених пунктів» (пункт 10).

Пропонуємо з урахуванням вищенаведеного опрацювати у Проекті питання встановлення ВЗ, передбачивши віднесення до ВЗ розташованих уздовж та навколо водних об'єктів існуючих та проектних територій, інших належних територій, що відповідають пунктам 3, 7, 8 та ін. Порядку 486.

Також слід урахувати вимоги статті 80 Водного кодексу України, згідно з якою з метою охорони водності малих річок (струмків і потічків) забороняється:

- змінювати рельєф басейну річки;
- зменшувати природний рослинний покрив і лісистість басейну річки;
- руйнувати русла пересихаючих річок, струмки та водотоки;
- випрямляти русла річок та поглиблювати їх дно нижче природного рівня;
- розорювати заплавні землі та застосовувати на них засоби хімізації;
- надавати земельні ділянки у заплавах річок під будь-яке будівництво (крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних споруд), а також для садівництва та городництва;

- проводити осушувальні меліоративні роботи на заболочених ділянках та урочищах у верхів'ях річок;

- здійснювати інші роботи, що можуть негативно впливати чи впливають на водність річки і якість води в ній.

Відомості про обмеження у використанні земель/планувальні обмеження щодо ВЗ та ПЗС повинні бути викладені у відповідності зі статтями 47, 80, 87, 88, 89 та ін. Водного кодексу України та статтями 60, 61 та ін. Земельного кодексу України.

Вищенаведені вимоги законодавства, серед іншого, мають бути враховані у рамках визначення проектних функціональних зон, переважних (основних) та супутніх видів використання території, режимів та обмежень, а також планування та реалізації заходів з інженерної підготовки та захисту території.

Відповідно до статті 63 Земельного кодексу України:

для забезпечення експлуатації та захисту від забруднення, пошкодження і руйнування каналів зрошувальних і осушувальних систем, гідротехнічних та гідрометричних споруд, водойм і гребель на берегах річок виділяються СВ;

земельні ділянки в межах СВ надаються для створення водоохоронних насаджень, берегоукріплювальних та протиерозійних гідротехнічних споруд, будівництва переправ тощо.

Згідно зі статтею 88 Водного кодексу України наявність СВ не є підставою для не встановлення ПЗС у визначених законодавством випадках.

Відповідно до статті 111 Земельного кодексу України обмеження у використанні земель, безпосередньо встановлені законами та прийнятими відповідно до них нормативно-правовими актами, є чинними з моменту набрання чинності нормативно-правовими актами, якими вони були встановлені.

Згідно зі статтею 17 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» проектні рішення генерального плану населеного пункту повинні включати межі та правові режими всіх режимоутворюючих об'єктів та всіх обмежень у використанні земель (у тому числі обмежень у використанні земель у сфері забудови), встановлених до або під час розроблення проекту генерального плану (у тому числі межі та правові режими територій і об'єктів природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду, прибережних захисних смуг, водоохоронних зон, пляжних зон, інших охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно-захисних зон і зон особливого режиму використання земель).

У Проекті та Звіті мають бути враховані вимоги Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів (далі – ДСП), затверджених наказом МОЗ від 19.06.1996 № 173, зареєстрованих в Мін'юсті 24.07.1996 за № 379/1404, зокрема щодо санітарно-захисних зон та озеленення території.

Відповідно до пункту 6.2. ДСП площа озеленених територій загального користування в сільських поселеннях повинна становити - не менше 12 м²/люд. Рівень озеленення території житлової забудови повинен бути не менше 40%, промпідприємств - 30%, ділянок шкіл і дитячих дошкільних закладів - 80%, лікарень - не менше 60%.

Мінімальна площа озеленення санітарно-захисної зони шириною до 300 м повинна складати 60 % (пункт 5.13 ДСП).

Щодо рішень Проєкту, які стосуються поясів зон санітарної охорони (далі – ЗСО), пропонуємо додатково опрацювати врахування Правового режиму зон санітарної охорони водних об'єктів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 № 2024, а також ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування» (далі – ДБН В.2.5-74:2013).

Згідно з підпунктом 15.2.1.1 ДБН В.2.5-74:2013 межі першого поясу ЗСО підземних джерел водопостачання слід встановлювати від одиночної водозабірної споруди (свердловина, шахтний колодязь, каптаж тощо) або від крайніх водозабірних споруд, розташованих у групі, на відстані 30 м лише у випадку захищених, а для недостатньо захищених – на відстані 50 м.

При цьому, до захищених підземних вод відносяться води з напірних і безнапірних водоносних шарів, що мають у межах всіх поясів зони суцільну водонепроникну покрівлю, яка виключає можливість місцевого живлення з розміщених вище недостатньо захищених водоносних шарів.

У Проєкті та Звіті потребують врахування положення Класифікатора видів функціонального призначення територій та їх співвідношення з видами цільового призначення земельних ділянок, зокрема, зазначивши коди та назви видів функціонального призначення території (у тому числі у складі підгрупи «Природоохоронні та ландшафтно-рекреаційні території» (код 4): «поверхневі води»/водні об'єкти» (код 40400,0) «зелені насадження загального користування» (код 40301.0) та ін.), а також Класифікатора видів цільового призначення земельних ділянок та правил їх застосування (додатки 58 - 60 до Порядку ведення Державного земельного кадастру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2012 № 1051).

Також рекомендуємо доопрацювати Проєкт з урахуванням Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації, (постанова Кабінету Міністрів України від 01.09.2021 № 926), яким, серед іншого регламентовано зміст генерального плану населеного пункту.

У Проєкті та Звіті має бути опрацьовано викладення повних коректних відомостей щодо природоохоронних територій та об'єктів, забезпечення їх збереження та дотримання режиму (чітко зазначивши про їх наявність чи відсутність кожного з них, вплив на них та наслідки для них тощо), виходячи з визначення, наведеного у підпункті 26 пункту 2 Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.09.2021 № 926, зокрема щодо охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного

фонду та складових структурних елементів екомережі (згідно зі статтею 5 Закону України «Про екологічну мережу України»).

У Звіті мають бути наведені характеристики стану всіх складових довкілля, визначених статтею 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини), а також опис наслідків для них та взаємодії цих факторів. Зокрема, у розділі 2 Звіту не наведена інформація щодо надр, ландшафту, матеріальних активів та об'єктів культурної спадщини.

Інформація розділу 9 Звіту має бути приведена у відповідність до вимог пункту 5 Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272.

Звертаємо увагу, що Закон України «Про відходи», про який згадується у Звіті, 09.07.2023 втратив чинність на підставі Закону України «Про управління відходами», що пропонується врахувати.

Насамкінець нагадуємо, що замовник має забезпечити інформування про затвердження Проекту відповідно до вимог статті 16 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

При цьому відзначаємо обставини, пов'язані з збройною агресією Російської Федерації проти України та введенням воєнного стану, у тому числі обмеження доступу до низки кадастрів та інформаційних систем, включаючи призупинення функціонування Публічної кадастрової карти України.

Заступник Міністра

Олена КРАМАРЕНКО